

อย่างไรก็ดีแม้จะเป็นความผิดอย่างเดียวกันก็อาจแตกต่างกันในลักษณะพฤติกรรมหรือเหตุผลซึ่งอาจใช้ดุลพินิจวางโทษหนักเบาแตกต่างกันตามควรแก่กรณีได้โดยนาเหตุบางประการมาประกอบการพิจารณาเช่น

- **ลักษณะของการกระทำผิด**ความผิดอย่างเดียวกันบางกรณีพฤติกรรมหรือลักษณะแห่งการกระทำผิดเป็นการทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องวางโทษหนักอาจจะถึงไล่ออกจากราชการแต่บางกรณีพฤติกรรมหรือลักษณะการกระทำผิดไม่ถึงขั้นเป็นความผิดร้ายแรงซึ่งอาจพิจารณาวางโทษสถานเบาลดหลั่นกันตามสมควรแก่กรณี

- **ผลแห่งการกระทำผิด**ความผิดอย่างเดียวกันอาจต้องวางโทษต่างกันเพราะผลแห่งการกระทำผิดทำให้เกิดความเสียหายมากน้อยต่างกัน

- **คุณสมบัติ**ในความผิดอย่างเดียวกันผู้มีประวัติการทำงานดีไม่เคยกระทำผิดมาก่อนอาจได้รับโทษน้อยกว่าผู้ที่เคยทำผิดมาแล้วผู้ทำผิดในเรื่องเดียวกันความที่พยายามแก้ไขบรรเทาผลร้ายอาจได้รับโทษน้อยกว่าผู้ไม่ได้พยายามทำเช่นนั้นเช่นเจ้าหน้าที่ตำรวจที่บกพร่องควบคุมผู้ต้องหาไม่ดีเป็นเหตุให้ผู้ต้องหาหลบหนีในรายที่พยายามติดตามจับกุมผู้ต้องหาที่หลบหนีคืนมาได้ควรจะได้รับโทษน้อยกว่าคนที่ไม่พยายามทำเช่นนั้น

- **การรู้หรือไม่รู้ว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด**ถ้าทำไปทั้งๆที่รู้ว่ามีโทษหนักกว่าทำไปเพราะไม่รู้ว่ามีผิด

- **การให้ออกส่แก้ไขความประพฤติ**ถ้าเป็นความผิดเล็กน้อยไม่ร้ายแรงอาจให้ออกส่แก้ไขผู้กระทำผิดที่จะแก้ไขความประพฤติอีกครั้งโดยวางโทษสถานเบาหรืองดโทษโดยว่ากล่าวตักเตือนหรือหาทัณฑ์บนแล้วแต่กรณี

- **เหตุเบี่ยงหลังการกระทำผิด**การกระทำผิดเพราะความจำเป็นบังคับหรือเพราะถูกยั่วโทสะอาจได้รับโทษน้อยกว่าทำผิดโดยสันดานชั่วร้ายบางทีการกระทำผิดอาจเกิดขึ้นเพราะโรคจิตซึ่งต้องใช้การรักษามากกว่าการลงโทษ

- **สภาพของผู้กระทำผิด**ในความผิดอย่างเดียวกันอาจกำหนดโทษต่างกันตามสภาพของผู้กระทำผิดซึ่งอาจต้องพิจารณาโดยคำนึงถึงเพศอายุตัวอายุราชการการศึกษาตำแหน่งหน้าที่และสภาพทางส่วนตัวด้านอื่นๆของผู้กระทำผิด

สำนักงานปลัด
องค์การบริหารส่วนตำบลโนนตาล

โครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในองค์กร

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนตาล

แนวทางการลงโทษทาง

วินัยของข้าราชการ

สำนักงานปลัด
องค์การบริหารส่วนตำบลโนนตาล

แนวทางการลงโทษทางวินัย

การพิจารณาความผิดและกำหนดโทษคือการพิจารณาวินิจฉัยว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยในกรณีใดตามมาตราใดและควรลงโทษในสถานใดหรือไม่ทั้งนี้ เป็นกระบวนการที่จะต้องกระทำโดยผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาโดยเฉพาะตามที่กฎหมายกำหนดไว้การพิจารณาความผิดและกำหนดโทษพึงกระทำเมื่อได้ทราบข้อเท็จจริงของเรื่องที่กล่าวหาโดยกระจำชัดพอที่จะพิจารณาความผิดและกำหนดโทษได้แล้วทั้งนี้หากเป็นความผิดวินัยซึ่งมิใช่กรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งจะต้องได้ข้อเท็จจริงจากการสืบสวนหรือสอบสวนหากเป็นความผิดวินัยในกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งอาจได้ข้อเท็จจริงจากคาพิพากษาของศาลจนถึงที่สุดการสืบสวนการรายงานหรือการรวบรวมข้อมูลแล้วแต่กรณี

หลักการพิจารณาความผิด

ในการพิจารณาความผิดมีหลักที่ควรคำนึงถึงอยู่ ๒ หลักคือ (๑) **หลักนิติธรรม**ได้แก่การพิจารณาตามตัวบทกฎหมาย กล่าวคือการที่จะถือว่าการกระทำอย่างใดเป็นความผิดทางวินัยฐานใดนั้นต้องมีบทกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทางวินัยถ้าไม่มีบทกฎหมายว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทางวินัยก็ไม่ถือเป็นการกระทำความผิดวินัยทั้งนี้การที่จะถือว่าการกระทำอย่างไรเป็นความผิดทางวินัยฐานใดนั้นต้องพิจารณาให้เข้าองค์ประกอบของความผิดฐานนั้นทุกประการถ้ากรณีใดไม่ครบองค์ประกอบความผิดฐานใดก็ไม่เป็นความผิดฐานนั้นถ้าข้อเท็จจริงบ่งชี้เข้าองค์ประกอบความผิดตามมาตราใดก็ปรับบทเป็นความผิดไปตามมาตรานั้นและลงโทษไปตามความผิดนั้น

๒) **หลักนิติธรรม**ได้แก่การพิจารณาบทบทวนให้รอบคอบ โดยคำนึงถึงความเป็นจริงและความถูกต้องเหมาะสมตามเหตุผลที่ควรจะเป็นเช่นตามตัวอย่างดังกล่าวใน (๑) ถ้าพิจารณาโดยใช้หลักนิติธรรมด้วยก่อนที่จะปรับบทความผิดและกำหนดโทษจะต้องคำนึงถึงความเป็นจริงตามเหตุผลที่ควรจะเป็นในสภาพการณ์เช่นนั้นว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการหรือไม่ด้วยซึ่งการพิจารณาโดยคำนึงถึงความเป็นจริงตามเหตุผลที่ควรจะเป็นนั้นต้องอาศัยข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แวดล้อมประกอบเช่นว่าฐานะของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นอย่างไรถ้าฐานะยากจนมากเงินขาดมือเสมอชกหน้าไม่ถึงหลังเป็นปรจาย่างนี้แม้เงิน ๑๐ บาท ๒๐ บาทก็อาจฟังว่าเอาไปหมุนใช้ส่วนตัวก่อนได้แต่ถ้าเป็นคนร่ำรวยฐานะดีมีเงินติดตัวอยู่เป็นจนวนพันเสมออย่างนี้การที่เงินหลง ๒๐-๓๐ บาทเข้าไปนอนอยู่ในกระเป๋าถึงแม้จะใช้ปนกันไปกับเงินส่วนตัวก็คงจะไม่ได้ประโยชน์แก่ตนเองอย่างใดก็ไม่น่าจะปรับบทเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการเพราะขาดองค์ประกอบในข้อที่ว่า “เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มีควรได้” และอาจต้องดูระยะเวลาที่เงินอยู่กับตัวด้วยว่านานเพียงใดถ้าระยะเวลานานเป็นเดือนๆก็อาจได้ประโยชน์ส่วนตัวในการที่มีเงินนั้นอยู่ในมือพอที่จะฟังว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการได้ แต่ถ้าเงินอยู่ในมือเพียง ๒-๓ วันแล้วนำมาส่งเองโดยไม่มีเหตุบังคับให้ต้องส่งแม้เงินจะมากก็น่าจะไม่ได้ประโยชน์อะไรในการที่มีเงินนั้นอยู่ในมือจึงขาดองค์ประกอบที่จะฟังว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการความผิดที่จะปรับบทคงจะเข้ากรณีเพียงไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการดังนี้เป็นการพิจารณาโดยอาศัยหลักนิติธรรมและหลักนิติธรรมประกอบกันซึ่งจะถูกต้องตามความเป็นจริงและเหมาะสมกว่าการพิจารณาโดยอาศัยหลักนิติธรรมแต่เพียงอย่างเดียว

หลักการพิจารณากำหนดโทษ

(๑) **หลักนิติธรรม**คือคำนึงถึงระดับโทษตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งอาจแบ่งได้เป็น ๓ ระดับคือ

(ก) ความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องโทษสถานไล่ออกหรือปลดออกตามความร้ายแรงแห่งกรณีถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะลดหย่อนก็ได้แต่ลดลงต่ำกว่าปลดออกไม่ได้

(ข) ความผิดวินัยไม่ร้ายแรงจะต้องลงทัณฑ์ภาคทัณฑ์หรือตัดเงินเดือน

(ค) ความผิดวินัยเล็กน้อยอาจวางโทษสถานภาคทัณฑ์แต่ถ้าเป็นความผิดครั้งแรกและผู้บังคับบัญชาเห็นว่ามิเหตุอันควรงดโทษจะงดโทษให้โดยว่ากล่าวตักเตือนหรือให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือไว้ก่อนก็ได้

(๒) **หลักนิติธรรม**คือการพิจารณาบทบทวนให้รอบคอบ โดยคำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสมตามเหตุผลที่ควรจะเป็นภายในขอบเขตระดับโทษตามที่กฎหมายกำหนดเช่นในกรณีที่กฎหมายกำหนดว่าความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องลงโทษไล่ออกหรือปลดออกดังนี้กรณีไหนควรกำหนดโทษเป็นไล่ออกกรณีไหนควรกำหนดโทษเป็นปลดออกควรใช้หลักนิติธรรมเข้าประกอบการพิจารณาด้วยและทานองเดียวกันในกรณีความผิดไม่ร้ายแรงกรณีไหนจะควรลงทัณฑ์กักขังหรือภาคทัณฑ์และกรณีไหนจะควรลดหย่อนโทษหรืองดโทษก็ควรใช้หลักนิติธรรมเข้าประกอบการพิจารณาด้วย

(๓) **หลักความเป็นธรรม**คือการวางโทษจะต้องให้ได้ระดับเสมอหน้ากันใครทำผิดก็จะต้องถูกลงโทษไม่มียกเว้นไม่เลือกที่รักมักที่ชังการกระทำผิดอย่างเดียวกันในลักษณะและพฤติการณ์คล้ายคลึงกันควรลงโทษเท่ากัน